

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجلس شورای اسلامی

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاباری از خداوند بجهان و اعتماد بر این که عالم محضر خداست و همواره نامگز بر احوال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر بر اجماع
بیاگاه دانشگاه و امتحان فرسنگ تمدن بشری که نادانشیان و اصنام بهای علمی و معنوی دانشگاه آرزو اسلامی مشهد می گردیم اصول زیر را در انجام
فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تعهد می کنیم:

- ۱- اصل برکت: التزام بر برکت جهانی از حرکت زرقه غیر خدای و اعلام مومخ نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به عقیده های غیر علمی می آید.
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تمهید به اجتناب از حرکت جانب داری غیر علمی و مخالفت از اموال، تجهیزات و منابع و اعتبار.
- ۳- اصل ترویج: تمهید به رواج دانش و دانش نتایج تحقیقات و انتقال آن به بنگاران علمی و دانشمندان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴- اصل احترام: تمهید به رعایت حریم با حرمت با انجام تحقیقات در رعایت جانب تعدد خودداری از حرکت حرمت شکنی.
- ۵- اصل رعایت حقوق: التزام بر رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۶- اصل داننداری: تمهید به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد سازمان و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل شصیت جهانی: تلاش در رساندن بی جهانی شصیت و وفاداری به آن و دوری از حرکت پنهان سازی شصیت.
- ۸- اصل باکیست مادی و مسمونی: تمهید به رعایت کامل حقوق مادی و مسمونی دانشگاه و کلیه بنگاران پژوهش.
- ۹- اصل منافع ملی: تمهید به رعایت منافع ملی و در نظر داشتن و بهر دو توسعه کشور و کلیه عوامل پژوهش.

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، گروه علوم اجتماعی
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش: جامعه شناسی

عنوان:
رابطه بین سرمایه اجتماعی
و میزان احساس امنیت جوانان ۱۸-۲۹ ساله شهر ایلام

استاد راهنما:
دکترعالیه شکر بیگی

استاد مشاور:
دکتر زهرا حضرتی

پژوهشگر:
سارا حیدری

زمستان ۱۳۹۱

تقدیم بہ:

روح پر فتوح پدرم

و مادرم، بہ خاطر زحمات بی دریغش کہ با بیچ العاطفی نمی توان ذرہ اسی از زحمات و محبتش

را جبران نمود.

بہ، مہم سہرم کہ بدون ہمراہی او پیہ نمودن این راہ بسی سخت و دشوار بیہ نمود.

و برادر عزیزم کہ یار و یاور، ہمیشگی من بودہ است.

مشکروقدردانی:

خداوند منان را شاکرم که در این مقطع از تحصیل همانند گذشته تهنایم نگذاشت و افرادی دلسوز و متعهد را در مسیر انجام این امر قرارداد.

از استادار جمند و بزرگوار سرکار خانم دکتر عالیہ سگر سیکلی به عنوان استاد راهنما مشکرو ویژه ینمایم که کام به کام در تنظیم و تدویم این پروژه راهنمای بنده بودند.

از استادار جمند سرکار خانم دکتر زهرا حضرتی به پاس کمک های علمی در مقام مشاور کمال مشکرو قدردانی می نمایم.

همچنین از استادار جمند جناب آقای دکتر سعید معدنی مدیر گروه محترم که در طول تحقیق، کمک و راهنمایی موثری را برای این جانب بودند کمال اتنان و قدردانی را می نمایم

باشکرو احترام

سارا حیدری

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب سارا حیدری دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۹۰۹۱۵۰۷۱۰۰ در رشته جامعه شناسی که در تاریخ ۹۱/۱۱/۳۰ از پایان نامه خود تحت عنوان: رابطه بین سرمایه اجتماعی و میزان احساس امنیت جوانان ۱۸ تا ۲۹ ساله شهر ایلام با کسب نمره ۱۸ و درجه عالی دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و.....) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
- ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و.... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ: ۹۱/۱۱/۳۰

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم سارا حیدری از پایان نامه خود دفاع نموده و با
نمره ۱۸ بحروف هجده و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
	مقدمه
	فصل اول: کلیات
۵	۱-۱ ایده آغازین
۵	۲-۱ پرسش آغازین
۶	۳-۱ زمینه تحقیق :
۷	۴-۱ بیان مسئله :
۹	۵-۱ اهداف تحقیق
۹	۱-۵-۱ هدف کلی
۹	۱-۵-۲ اهداف ویژه
۹	۶-۱ اهمیت و ضرورت مسأله
۱۰	۷-۱ حدود مطالعاتی
۱۰	۸-۱ تعریف مفاهیم و اصطلاحات کلیدی
۱۰	۱-۸-۱ سرمایه :
۱۱	۲-۸-۱ امنیت :
۱۲	۱-۲-۸-۱ اقسام امنیت :
۱۲	۱-۱-۲-۸-۱ امنیت از لحاظ درونی و بیرونی (امنیت ذهن - امنیت عینی)
۱۲	۲-۲-۸-۱ تعریف امنیت از لحاظ موضوع
۱۴	۳-۲-۸-۱ امنیت شهری :
۱۶	۳-۸-۱ احساس امنیت :
۱۶	۱-۳-۸-۱ جایگاه مفهومی احساس امنیت :
۱۶	۴-۳-۸-۱ تعریف احساس امنیت :
۱۷	۵-۳-۸-۱ شاخص ها و مؤلفه های احساس امنیت :
۱۷	۶-۳-۸-۱ فقدان جرم و جنایت
۱۷	۷-۳-۸-۱ مطالعات امنیت اجتماعی :

- ۱-۳-۸-۸ شرایط و موقیعت خطر ناک و مخاطره آمیز ۱۷
- ۱-۳-۸-۴ جوان : ۱۸
- ۱-۳-۹-۱ تعاریف عملیاتی : مفاهیم و متغیرها ۱۸
- ۱-۳-۹-۱ سرمایه اجتماعی : ۱۸
- ۱-۳-۹-۲ احساس امنیت : ۱۸
- فصل دوم: مروری بر ادبیات تحقیق
- ۱-۳-۱-۱ ادبیات و پیشینه تحقیق ۲۱
- ۱-۳-۱-۲ مروری بر تحقیقات داخلی ۲۱
- ۱-۳-۱-۲ مروری بر تحقیقات خارجی ۲۳
- ۱-۳-۲ مبانی نظری تحقیق ۲۴
- ۱-۳-۲ سرمایه اجتماعی از دیدگاه صاحب نظران: ۲۵
- ۱-۳-۲ پاتنام سرمایه اجتماعی را چنین تعریف می کند: ۲۵
- ۱-۳-۲ بیان نظریه های مرتبط با موضوع تحقیق ۲۶
- ۱-۳-۲ نظریه سرمایه اجتماعی و سبک زندگی «بورديو» ۲۶
- ۱-۳-۲ پاتنام سرمایه اجتماعی را چنین تعریف می کند: ۲۶
- ۱-۳-۳ سرمایه اجتماعی در چشم انداز بین المللی ۲۹
- ۱-۳-۴ واکاوی ادبیات پژوهشی در ایران ۳۶
- ۱-۳-۴ سرمایه اجتماعی و برنامه های تامین اجتماعی ۳۷
- ۱-۳-۴ سنجش سرمایه اجتماعی ۳۷
- ۱-۳-۴ سرمایه اجتماعی و خانواده ۳۸
- ۱-۳-۴ نظریات رابرت پاتنام در رابطه با تحقیق در ایتالیا ۴۲
- ۱-۳-۴ دلایل کاهش سرمایه اجتماعی از نظر پاتنام ۴۴
- ۱-۳-۴ جدول ایجاد سرمایه اجتماعی در سطح اجتماعی در شبکه های اجتماعی ۴۸
- ۱-۳-۵ انتخاب مناسبترین نظریه ۴۸
- ۱-۳-۶ چارچوب نظری تحقیق ۴۸
- ۱-۳-۷ الگوی نظری تحقیق ۴۹
- ۱-۳-۸ طرح سوالات تحقیق ۵۰
- ۱-۳-۸ فرموله بندی فرضیات تحقیق ۵۰

۵۰ ۲-۸-۲ تعریف متغیرها و شاخص ها:
۵۳ تعریف امنیت از لحاظ موضوع
۵۴ امنیت شهری :
۵۷ احساس امنیت :
	فصل سوم: روش تحقیق
۶۱ ۱-۳ روش تحقیق:
۶۲ ۲-۳ معرفی جامعه آماری:
۶۲ ۳-۳ معرفی روش نمونه گیری
۶۴ ۴-۳ برآورد حجم نمونه
۶۴ ۵-۳ شیوه گردآوری اطلاعات
۶۴ ۶-۳ تکنیک یافتن تحقیق
۶۵ ۷-۳ بررسی معیارهای نکویی پرسشنامه تحقیق
۶۵ ۱-۷-۳ بررسی پایایی ابزار سنجش
۶۵ ۲-۷-۳ بررسی روایی ابزار سنجش
۶۶ ۸-۳ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها:
۶۶ ۱-۸-۳ تحلیل مسیر
۶۶ ۱-۱-۸-۳ تحلیل مدل :
۶۷ ۲-۱-۸-۳ رسم نمودار مسیر :
۶۷ ۳-۱-۸-۳ محاسبه ضرایب مسیر :
۶۷ ۴-۱-۸-۳ تجزیه همبستگی به تاثیرات مستقل و غیر مستقل :
۶۸ ۵-۱-۸-۳ برازندگی مدل :
۶۹ ۱-۶-۱-۸-۳ آزمون X^2
۷۰ ۲-۶-۱-۸-۳ ضریب همبستگی اسپیرمن
	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
۷۳ ۱-۴ تحلیل توصیفی متغیرها تحقیق
۸۲ تجزیه و تحلیل استنباطی فرضیه‌های پژوهش
۸۴ تجزیه و تحلیل استنباطی فرضیه‌های پژوهش

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۱-۵ خلاصه تحقیق	۸۹
۲-۵ نتایج تحقیق	۹۱
۱-۲-۵ نتایج توصیفی:	۹۱
۲-۲-۵ تبیین و تفسیر داده‌ها:	۹۲
۳-۲-۵ نتیجه گیری نهایی:	۹۲
۳-۵ محدودیت‌ها و تنگناهای تحقیق	۹۴
۴-۵ پیشنهادات	۹۵
پیوست ها و ضمائم	۹۷
منابع و ماخذ:	۱۰۴

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱: توزیع فراوانی سن گروه نمونه با مشخصات آماری	۷۴
جدول شماره ۴-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گروه سنی و جنسیت (دختران)	۷۴
جدول ۴-۳: توزیع فراوانی جنس گروه نمونه با مشخصات آماری	۷۶
جدول ۴-۵: توزیع فراوانی تحصیلات گروه نمونه با مشخصات آماری	۷۸
جدول ۴-۶: توزیع فراوانی شغل گروه نمونه با مشخصات آماری	۷۹
جدول ۴-۷: توزیع فراوانی میزان درآمد گروه نمونه با مشخصات آماری	۸۰
جدول ۴-۸: توزیع فراوانی وضعیت مالکیت منزل مسکونی گروه نمونه با مشخصات آماری	۸۱
جدول ۴-۹: رابطه اعتماد اجتماعی و میزان احساس امنیت	۸۲
جدول ۴-۱۰: جدول توافقی متغیرهای اعتماد اجتماعی و میزان احساس امنیت	۸۳
جدول ۴-۱۱: رابطه اعتماد نهادی و میزان احساس امنیت	۸۵
جدول ۴-۱۲: رابطه اعتماد سیاسی و میزان احساس امنیت	۸۵
جدول ۴-۱۳: جدول توافقی متغیرهای اعتماد اجتماعی و میزان احساس امنیت	۸۶
جدول ۴-۱۴: رابطه مشارکت رسمی و میزان احساس امنیت	۸۷

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۷۵	نمودار شماره ۴-۱: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گروه سنی و جنسیت (دختران)
۷۶	نمودار ۴-۲: توزیع فراوانی جنس گروه نمونه با مشخصات آماری
۷۷	نمودار ۴-۳: توزیع فراوانی وضعیت تاهل گروه نمونه با مشخصات آماری
۷۸	نمودار ۴-۴: توزیع فراوانی تحصیلات گروه نمونه با مشخصات آماری
۷۹	نمودار ۴-۵: توزیع فراوانی شغل گروه نمونه با مشخصات آماری
۸۰	نمودار ۴-۶: توزیع فراوانی میزان درآمد گروه نمونه با مشخصات آماری
۸۱	نمودار ۴-۷: توزیع فراوانی وضعیت مالکیت منزل مسکونی گروه نمونه با مشخصات آماری

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش سرمایه اجتماعی بر میزان احساس امنیت جوانان ۱۸-۲۹ ساله شهر ایلام صورت گرفته است.

سرمایه اجتماعی برآیند و پیامد اثربخش مؤلفه های فرهنگی می باشد. احساس امنیت نیز پیامد میزان سرمایه اجتماعی و مؤلفه های آن از قبیل اعتماد اجتماعی، اعتماد نهادی شده، مشارکت رسمی و غیر رسمی و آگاهی اجتماعی می باشد. لذا این مؤلفه ها زنجیروار به هم متصل بوده و تأثیر بسزایی در احساس آرامش شهروندان دارند. از طرفی با توجه به جمعیت جویای کار در پایتخت و پذیرش دانشجویان توسط دانشگاه ها و مهاجرت های بی رویه به داخل در این منطقه شاهد تنوع فرهنگی و کاهش اعتماد و رغبت اجتماعی هستیم که ضرورت این تحقیق می باشد. چارچوب نظری پژوهش بر اساس نظریات پاتنام- بوردیو- کلمن تنظیم شده است این پژوهش از نوع تحقیقات توصیفی است که به روش پیمایشی انجام شده و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته سرمایه اجتماعی و احساس امنیت بوده است، جامعه آماری پژوهش شامل جوانان ۱۸- ۲۹ ساله شهر ایلام میباشد به منظور نمونه گیری از روش خوشه ای استفاده شده است.

نتایج تحقیق نشان می دهد که بین سرمایه اجتماعی و میزان احساس امنیت رابطه معناداری وجود داشته است همچنین از آنجا که در این پژوهش اعتماد و مشارکت ابعاد اصلی سرمایه اجتماعی می باشند لذا یافته های تحقیق نشان می دهند که بین اعتماد (اجتماعی- نهادی- سیاسی) و احساس امنیت و نیز مشارکت (رسمی و غیر رسمی) و احساس امنیت رابطه وجود داشته است.

کلید واژه ها : سرمایه اجتماعی- اعتماد- مشارکت- احساس امنیت- جوانان

مقدمه

کاربرد مفهوم سرمایه اجتماعی به طور روزافزونی در حال گسترش است. تب مفهوم سرمایه اجتماعی علوم اجتماعی را در بر گرفته است و در قلمرو سیاست گذاری، تصمیم گیری و نیز گاه در قلمرو رسانه های جمعی مطرح می شود. ایده مرکزی سرمایه اجتماعی بر این است که انسان ها از طریق مجموعه ای از شبکه ها به هم متصل می شوند و تمایل دارند که در ارزش های مشترک با دیگر اعضای این شبکه ها شریک شوند. از آنجا که این شبکه ها تشکیل دهنده یک منبع هستند می توان آنها را سازنده نوعی سرمایه دانست (کلمن ، ۱۹۷۷) این افراد می توانند از ذخیره سرمایه خود در زمینه های مختلف بهره برداری کنند به این ترتیب دو نکته در زمینه سرمایه اجتماعی اهمیت دارد، اول این که یک فرد افراد زیادی را بشناسد و دوم این که با آن افراد رابطه دو سویه ای داشته باشد که محتوای آن تعهد دو جانبه باشد.

سخن گفتن از پدیده های اجتماعی به عنوان سرمایه به این معنی است که آنها می توانند نقش یک منبع و حتی منبعی از قدرت و نفوذ داشته باشند که ریشه در محیط اجتماعی معین دارند. بدین گونه که ارتباطات الزام هایی را برای دیگر افراد به وجود می آورد و افراد دیگر نیز الزام هایی را بر آنها تحمیل می کنند (فیلد، ۲۰۰۳)

سرمایه اجتماعی واژه های جدید در مباحث علوم اجتماعی است . در زمینه بررسی روند و یافتن علت و عوامل تاثیر گذار بر آن ، صاحب نظران و دانشمندان علوم گوناگون ، از جمله نظریه پردازانی همچون پیر بوردیو ، جیمز کلمن ، رابرت پوتنام ، فرانسیس فوکویاما ، تعاریف متعددی از سرمایه اجتماعی ارائه داده اند . "اصطلاح سرمایه اجتماعی ، نخستین بار در اثر کلاسیک جین جاکوب ، به نام مرک و زندگی در شهر های بزرگ امریکا (۱۹۶۱) به کار گرفته شده است . از این اصطلاح در دهه ۱۹۸۰ ، جیمز کلمن ، جامعه شناس آمریکایی در معنای وسیع تری استفاده کرد و رابرت پوتنام ، دانشمند علوم سیاسی ، نفر بعدی بود که بحثی پر شور را در مورد سرمایه اجتماعی و جامعه مدنی در ایتالیا و ایالات متحده برانگیخت . " (شکرپیگی ، ۱۹، ۱۳۹۰)

سرمایه اجتماعی به دلیل برخورداری از صفات و ویژگی هایی چون اعتماد، مشارکت اجتماعی و همکاری چند سویه و آگاهی می تواند در تسهیل روابط مبتنی بر احترام و در نهایت پرورش جامعه ای پویا و قدرتمند نقش بسزایی داشته باشد. خانواده رکن اساسی جامعه پذیری و اجتماعی شدن کودک را به عهده دارد تحت تأثیر این نهادها می تواند وظایف اساسی خود را در جهت افزایش سرمایه اجتماعی خود و فرزندان عهده دار گردد.

از آنجا که از نهادهای تربیتی و آموزشی و مراکز دانشگاهی نیز انتظار می رود که با تربیت درست افراد آنان را به شهروندانی فعال تبدیل کنند که در فرآیند شکل گیری یک جامعه مدنی حضوری پررنگ داشته باشند می توان چنین مراکزی را کانون تشکیل و توسعه سرمایه اجتماعی تصور کرد. به خاطر شکل گیری شبکه های گسترده تر از روابط، ارزشها و نرم ها میان دانشجویان و افراد ساکن در شهرها سبب افزایش پذیرش، بردباری، رعایت حسن همجواری و اعتماد در آنان خواهد شد. از سوی دیگر امنیت و احساس امنیت را چه مفهوم سیاسی و حکومتی تلقی کنیم و چه آن را به عنوان پدیده ای اجتماعی و در معنایی عام در نظر بگیریم که همه افراد جامعه در ساخت و حفظ آن مشارکت دارند با مفهوم اعتماد مرتبط است. از آنجا که اعتماد پیش شرط هر تعامل اجتماعی مؤثر محسوب می شود و می تواند تعامل را از فرو گلتیدن در چاه رفتار نا بهنجار باز دارد باعث پیدایش آرامش و امنیت روانی می شود در چنین شرایطی اعضای جامعه برای حرکت موفقیت آمیز اقتصادی توسعه سیاسی و مشارکت اجتماعی با احساس امنیت شروع به فعالیت می کنند. اعتماد بین شخصی امنیت را در محدوده کوچکی فراهم می کند در حالی که اعتماد عام یا تعمیم یافته می تواند احساس امنیت عمومی تری را ایجاد نماید تا اعضای جامعه در کلیه تعاملات اجتماعی خود با سازمان ها، دولت، نیروی انتظامی، نهادهای اقتصادی و سایر اعضای جامعه احساس امنیت و آرامش کنند. (کلاهیجان ۱۳۸۲)

در این تحقیق که حاصل یک پروژه پیمایشی است، چنین بحث می شود که اعتماد و مشارکت هسته های اصلی مفهوم سرمایه اجتماعی را تشکیل می دهند و رابطه بین سرمایه اجتماعی و میزان احساس امنیت بررسی می شود.

فصل اول

کلیات

۱-۱ ایده آغازین

سرمایه اجتماعی را باید از جمله موضوعات مهمی ارزیابی نمود که پس از طرح در حوزه مطالعات اقتصادی در مدت زمان اندکی به سایر حوزه ها نیز راه یافته است. به گونه ای که امروزه این موضوع به بحث مستقلی تبدیل شده که کارشناسان خاص خود را دارد. از طرفی اگر مؤلفه های سرمایه اجتماعی از قبیل (اعتماد اجتماعی - آگاهی اجتماعی - مشارکت رسمی و غیر رسمی - اعتماد نهادی شده و اعتماد سیاسی) در بین جامعه کم رنگ باشد تأثیر مستقیم بر سرمایه اجتماعی گذاشته باعث کم رنگ شدن آن در جامعه خصوصاً بین قشر جوان میگردد. در رابطه با سرمایه اجتماعی، محققان و پژوهشگرانی به بررسی ابعاد مختلف آن پرداخته اند اما تا کنون تحقیقی که به بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت انجام شده باشد کمتر صورت گرفته است و علاوه بر این جامعه آماری این پژوهش در مورد جوانان ۱۸-۲۹ سال می باشد که از این حیث نیز تحقیق اخیر تازگی دارد لذا به منظور شناخت رابطه بین سرمایه اجتماعی و تأثیر سرمایه اجتماعی بر میزان احساس امنیت انجام پژوهش های عمقی در این زمینه ضروری می نماید.

۲-۱ پرسش آغازین

از دیدگاه بزرگان جامعه شناسی به ویژه ریمون بودون و آلن تورن و پیر بوردیو موضوع تحقیق الزاماً باید در قالب پرسش آغازین و هر چه صریح تر و ساده تر بیان شود. کرلینجر نیز معتقد است مسائلی که ابتدا به صورت سؤالی مطرح شوند قابلیت تجزیه و تحلیل و تبیین بیشتری خواهند داشت (کرلینجر، ۱۳۷۷: ۴۲) بر این اساس ضمن بررسی و شناخت اهمیت سرمایه اجتماعی این سؤال پیش

می آید که آیا سرمایه اجتماعی با مؤلفه های آن موجب افزایش احساس امنیت در بین شهروندان خصوصاً جوانان می شود؟

۱-۳ زمینه تحقیق :

سرمایه اجتماعی مجموعه ای از مفاهیمی مثل اعتماد ، هنجار، شبکه های ارتباط میان افراد یک اجتماع می باشد ، از جمله عناصر مهم سرمایه اجتماعی اعتماد و مشارکت است ؛ اعتماد مردم به یکدیگر و اعتماد مردم به حکومت و نهاد های اصلی جامعه ، اعتماد حکومت و نهاد ها به مردم و اعتماد نهاد ها به یکدیگر و جوه مختلف اعتماد اجتماعی را شکل می دهد از سوی دیگر درستکاری، صداقت، وفای به عهد، انصاف، و عدالت ارزشهای اعتماد آفرین هستند. از طرفی انسان ها جدای از هر گونه مرام و عقیده نیاز به احساس امنیت در ابعاد ذهنی و فردی و اجتماعی دارند ؛ احساس امنیت در زندگی انسان نقش اساسی به عهده دارد بطوری که وجود یا عدم وجود آن برای اجتماع هم سرنوشت ساز است و موجب دگرگونی عمیق در زندگی انسان و جامعه می شود.

فارغ از ریشه لغوی و مقام تعریف امنیت باید گفت امنیت مصونیت از فرض و تصرف اجباری بدون رضایت است و در مورد افراد به معنی آن است که مردم هراس و بیمی نسبت به حقوق و آزادی های مشروع خود نداشته باشند و به هیچ وجه حقوق آنان به مخاطره نیفتد و هیچ عاملی حقوق مشروع آنان را تهدید ننماید .

دورکیم در تعریف جامعه می گوید : جامعه عبارت است از افرادی که گرد هم درآمده اند و مناسبات و روابطی در میان آنها به وجود آمده ، این روابط به وسیله مقررات ، مؤسسات یا نهاد های اجتماعی مستحکم شده ؛ برای اجرای این مناسبات و حفظ روابط مکافات یا ضمانت اجرایی وجود دارد بر این اساس وقتی همبستگی اجتماعی از خطرات و تهدیدات در امان بماند و شرایط دریافت و امتیازات بر این مهیا باشد امنیت اجتماعی وجود دارد.

۱-۴ بیان مسئله :

امنیت و احساس امنیت را چه مفهوم سیاسی و حکومتی تلقی کنیم و چه آن را به عنوان پدیده ای اجتماعی و در مقیاس عام در نظر بگیریم که همه افراد جامعه در ساخت و حفظ آن مشارکت دارند با مفهوم اعتماد مرتبط است از آن جا که اعتماد پیش شرط هر تعامل اجتماعی مؤثر محسوب می شود و می تواند تعامل را از فروغلتیدن در چاه رفتار نابهنجار باز دارد باعث پیدایش آرامش و امنیت روان می شود در چنین شرایطی اعضای جامعه برای حرکت موفقیت آمیز اقتصادی توسعه ی سیاسی و مشارکت اجتماعی با احساس امنیت شروع به فعالیت می کنند . اعتماد بین شخصی امنیت را در محدوده ی کوچکی فراهم می کند ، در حالی که اعتماد عام یا تعمیم یافته می تواند احساس امنیت عمومی تری را ایجاد نماید تا اعضای جامعه در کلیه تعاملات اجتماعی خود با سازمان ها ، دولت ، نیروی انتظامی ، نهاد های اقتصادی و سایر اعضای جامعه احساس امنیت و آرامش کنند (کلاهچیان ، ۱۳۸۲) اعتماد بین شخص یا اعتماد در سطح فرد به اعتماد درون گروه های محدودی مانند : خانواده - گروه قومی و محلی اشاره دارد. در حالی که اعتماد اجتماعی یا تعمیم یافته به اعتماد به افرادی که با آن ها روابط رو در رو نداریم برمی گردد (کلمن ، ۱۳۷۷) با این رویکرد احساس امنیت متغیر وابسته ای است که تحت تاثیر سرمایه اجتماعی و اجزای آن در کلیه تعاملات اجتماعی در محیط های زیست انسان امکان نمود می یابد (میری آشتیانی ، ۱۳۸۳) از سوی دیگر جوانان به عنوان گروهی مهم از جامعه تلقی می شوند که میزان مشارکت آن ها در سطوح مختلف جامعه تابعی از میزان احساس امنیت آن ها می باشد بوژان (۲۰۰۵) معتقد است که احساس امنیت به مجموعه ایی از ویژگی هایی نسبت داده می شود که بر مبنای آن افراد خود را عضو یک گروه خاص اجتماعی تلقی نموده وهم اعتماد و احساس تعلق در آن بارز و مشهود است . علاوه بر این گروهی از جامعه شناسان نظیر بوردیو (۱۹۹۰) معتقد است که سرمایه اجتماعی یک جامعه می تواند شرایط افزایش احساس امنیت را فراهم آورد و از سوی دیگر جامعه ای که در آن شهروندان از احساس امنیت بالاتر برخوردار باشند می توانند در فعالیت های اجتماعی و مدنی مشارکت بهتری داشته و امنیت سیاسی بالاتری را تجربه نمایند .